

REŞAD

*Galata
Canavarı
Bıçakçı
Petri*

EVREM

KOÇU

Reşad Ekrem Koçu, 1905 yılında İstanbul'da doğdu. Babası Ekrem Reşad Bey (1877-1933), İstanbul Şehremaneti muhasebecilerinden Abdullah Reşad Bey ile Osman Paşa kızı Melek Hanım'ın oğluydu.

1921'de Bursa Lisesi'ni bitiren Koçu, 1931'de İstanbul Darülfünununu Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü'nden mezun oldu. Burada yaşamı ve eserleri üzerinde önemli etkiye sahip olan Ahmed Refik Altınay'ın önce öğrenciliğinde sonra da asistanlığında bulundu.

1933'te meşhur "Üniversite Reformu" birçok öğretim üyesiyle birlikte Altınay'ı da tasfiye edince hocasıyla birlikte üniversiteden ayrıldı. Emekliliğine kadar Kuleli Askeri, Pertevniyal ve Vefa liselerinde tarih öğretmenliği yaptı. 6 Temmuz 1975'te İstanbul'da öldü.

Reşad Ekrem Koçu birçok kitap ve henüz kapsamlı bir dökümü dahi çıkarılmamış olan yüzlerce makale yazdı. Bunlar arasında hemen akla gelenler *Kızlarağasının Piçi* (1933), *Hatice Sultan ve Ressam Melling* (1934), *Eski İstanbul'da Meyhaneler ve Meyhane Köçekleri* (1947), *Tarihimizde Garip Vakalar* (1952), *Osmanlı Padişahları* (1960), *Erkek Kızlar* (1962), *Dağ Padişahları* (1962), *Esircibaşı* (1962), *Forsa Halil* (1962), *Yeniçeriler* (1964), *Osmanlı Tarihinin Panoraması* (1964), *Fatih Sultan Mehmed* (1965), *Patrona Halil* (1967) ve *Kabakçı Mustafa'dır* (1968). Ayrıca son derece özgün bir çalışma olan *Türk Giyim Kuşam ve Süslenme Sözlüğü*'nün de yazarıdır.

Bütün bu eserlerin yanı sıra, Koçu genellikle, büyük bir yayıncılık ve yazarlık macerası olarak anılan *İstanbul Ansiklopedisi*'yle özdeşleştirilir. Büyük kısmını bizzat ve bazen de takma isimler alarak yazdığı, resimlediği, kaynak bulduğu bu başeserini bitirmesi maalesef mümkün olmamış, ansiklopedi "g" harfinin ortalarında maddi yetersizlikler nedeniyle durmuştur.

Koçu'nun Türk tarih yazımındaki yeri çok önemlidir. "Tarihi sevdiren adam" olarak anılan hocası Ahmed Refik Altınay'ın yolundan gitti, o yolu genişletti, olağanüstü ayrıntıları yakalayan dikkat ve titizliğiyle büyük bir "hikâye etme" başarısı elde etti.

DOĞAN KİTAP TARAFINDAN YAYIMLANAN DİĞER KİTAPLARI

Eski İstanbul'da Meyhaneler ve Meyhane Köçekleri
Kösem Sultan
Tarihimizde Kahramanlar
Topkapı Sarayı
Fatih Sultan Mehmed
Aşk Yolunda İstanbul'da Neler Olmuş
Osmanlı Padişahları
Yeniçeriler
Türk Giyim Kuşam ve Süslenme Sözlüğü
Hatice Sultan ile Ressam Melling
Tarihimizde Garip Vakalar
İstanbul Tulumbacıları
Cevahirli Hanımsultan
Tarihte İstanbul Esnafı

Kızlarağasının Pici
Patrona Halil
Erkek Kızlar
Âşık ve Şair Padişahlar
Kabakçı Mustafa
Dağ Padişahları
Esircibaşı
Forsa Halil
Haydut Aşkları
Haşmetli Yosmalar / Osmanlı Tarihinde Yasaklar
Ahmed Rasim - Ahmed Refik
Türk Zaferleri
Kafes Arkası Günahkârları

GALATA CANAVARI BIÇAKÇI PETRİ

Yazan: Reşad Ekrem Koçu

Derleyen: Serdar Soydan

Yayına hazırlayan: Hülya Balcı

Yayın hakları: © 2025 Doğan Yayınları Yayıncılık ve Yapımcılık Ticaret A.Ş.

Bu eserin bütün hakları saklıdır. Yayınevinden yazılı izin alınmadan kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

Bu eser *Tercüman* gazetesinde 11 Mart-1 Haziran 1970 tarihleri arasında 83 bölüm olarak tefrika edilmiştir.

1. baskı / Mayıs 2025 / ISBN 978-625-5941-72-5

Sertifika no: 44919

Kapak tasarımı: Geray Gençer

Sayfa uygulama: Yeşim Ercan Aydın

Baskı: Yıkılmazlar Basın Yayın Prom. ve Kağıt San. Tic. Ltd. Şti.

15 Temmuz Mah. Gülbahar Cad. No: 62/B Güneşli - Bağcılar - İSTANBUL

Tel: (212) 515 49 47

Sertifika no: 45464

Doğan Yayınları Yayıncılık ve Yapımcılık Ticaret A.Ş.

19 Mayıs Cad. Golden Plaza No. 3, Kat 10, 34360 Şişli - İSTANBUL

Tel. (212) 373 77 00 / Faks (212) 355 83 16

www.dogankitap.com.tr / editor@dogankitap.com.tr / satis@dogankitap.com.tr

Galata Canavarı
Bıçakçı Petri

Reşad Ekrem Koçu

DOĞAN KİTAP
ÖRNEKTİR

Sunuş

Reşad Ekrem Koçu ve Bıçakçı Petri

“... dört defa genişleterek yazdığı *Bıçakçı Petri* en sevdiği romanıydı.”

Reşad Ekrem’in öğrencisi de olmuş Erdem Yücel, *İstanbul* dergisinin 11. sayısında yer alan “Bilinmeyen Yönleriyle Reşad Ekrem Koçu” başlıklı yazısında söylüyordu bunu. Daha önce altı yedi kitabını okuduğum yazarın bu romanını alıp okumak istediğimde henüz kitaplaşmamış olduğunu gördüm. Dahası, hakkında yapılan çalışmalarda eserin tefrikasına dair herhangi bir bilgi de yoktu.

Bir araştırmacı için paha biçilmez bir davet, bir meydan okumaydı bu. Reşad Ekrem Koçu gibi çok üretmiş, üretimi sayısız gazete ve dergiye yayılmış bir yazarın bu en sevdiği romanını bulmak... Zordu. Bir an bile duraksamadan işe koyuldum.

İnternette kapsamlı bir arama yaptım ve Reşad Ekrem’in Petri’den bahsettiği birkaç yazıya ulaştım. Ancak romanı bulmam bir sene kadar sonra ve Suat Derviş sayesinde oldu. Neriman Hikmet’in verdiği bir ipucuyla Derviş’in yeni eserlerinin izini sürerken *Tercüman*’da karşıma çıktı Petri.

“Bu benim en büyük eserimdir.”

Reşad Ekrem tefrika tanıtımında söylüyordu bunu. Heyecanım bir kat daha artmıştı. Romanı okuduğumda, o güne kadar *İstanbul Ansiklopedisi*’ndeki “Galata Canavarı Bıçakçı Petri” maddesinde özetlendiği kadarıyla bildiğimiz hikâyenin büyüüne kapılmıştım. Bıçakçı Petri, bir an bile hız kesmeyen, okuyucuyu soluksuz bırakan bir dönem polisiyesiydi. Üstelik Peyami Safa’nın *Cingöz Recai*’de yahut Patricia Highsmith’in *Yetenekli Bay Ripley*’de yaptığı gibi merkezine suçluyu koyuyor, onun psikolojisini ve sergüzeştini anlatıyordu.

*Ansiklopedi'*deki maddeyi yazan Hüsni Kınaylı'nın alıntıladdığı, roman hakkında Münevver Ayaşlı'nın yaptığı yoruma katılmamak elde değıl.

“Bir Batı dilinde kaleme alınmış olsaydı muharririne dünya ölçüsünde şöhet kazandırarak, filmleri çevrilecek bir eserdir.”

Birkaç ay sonra *Galata Canavarı Bıçakçı Petri* ikinci kez karşıma çıktı. 1962-63 yıllarında, kısa bir süre çıkmış *Hareket* adlı gazetesinde de tefrika edilmişti roman. Yani *Tercüman'*daki tefrikadan yedi sene önce. Böylece Erdem Yücel'in, yazısında “dört defa genişleterek yazdığı” deyişinin, gazete ve dergi arşivlerinde dört farklı Petri versiyonu olabileceğini işaret ettiğini anladım. Zaten *Hareket* gazetesindeki tefrikanın başında Koçu da bir önceki versiyonun bilgisini veriyordu. 1961'de, *Cumhuriyet'*te tefrika edilen *İstanbul Tarihindeki Meşhur Zabıta Vakaları* serisi içinde yer vermişti Petri ve macerasına.

Araştırdıkça 1942'ye kadar uzandı Petri-Koçu ilişkisinin tarihi. Anladığım kadarıyla Bıçakçı Petri, Reşad Ekrem'in karşısına ilk olarak Ahmet Rasim'in *Fuhş-ı Atik* kitabında çıkıyor. Zira 1942 tarihli, Ahmet Bülent Koçu imzalı, “Ahmet Rasim ve İstanbul” başlıklı yazısında onun adını geçiriyor. Ve yıllar içinde hayal gücünün de etkisiyle Petri'nin macerası dallanıp budaklanıyor. Örneğin 1952'de *Akşam'*daki, “Meraklı Tarih Sohbetleri” köşesinde yine Petri'den bahsederken “Elime yazma bir hatıra defteri geçti. Galata hayatından bahseden bu defterin bir yerinde Bıçakçı Petri hakkında da şayan-ı dikkat bir kayıt var” diyor. Böylece yıllar içinde kâh hatıra defterlerinin, kâh gazete haberlerinin, zabıta kayıtlarının meşhuk şahadetleriyle Bıçakçı Petri kurmaca ile kurmaca dışının iç içe geçtiğı bir yolculuk sonunda Galata Canavarı'na dönüşüyor.

Reşad Ekrem Koçu'nun, en sevdiğim romanım dediğı *Galata Canavarı Bıçakçı Petri* sonunda bizlerle. Romanın, 1970'te, *Tercüman'*da tefrika edilen son versiyonu esas alındı. Koçu, aklından bir türlü çıkartamadığı, tekrar tekrar hikâyesini yazdığı bu delikanlıyı bir kez daha yanına alıyor ve bizi diyar diyar gezdiriyor. İsmi yâd, ruhu şad olsun.

Serdar Soydan

Kan kokan şarap

Geçen yüzyılın sonlarında “Galata Canavarı” ve “Bıçakçı” lakapları ile anılmış ve İstanbul zabıtasını yıllarca peşinde koşturmuş Ayamavrili Petri, bir fahişenin on dört yaşındayken doğurduğu ilk ve son çocuğuydu.

Bir yaz gecesiymiş, küçük günahkâr, alametler belirince kasabadan kaçmış, Petri’yi kırdı, bir fıstıkçamanın altında doğurmuş. Niyeti, çocuğu, yüzünü görmeden oradaki uçurum kayalardan denize atmakmış, fakat evladının sesini işitince yapamamış.

Ana oğul sefalet içinde yoğurulmuşlardı. Petri on üç yaşındayken anası korsan bıçağı altında ölmüştü; Ayamavri’de, memleketinde.

Petri’nin hayat çilesinin başladığı Ayamavri, Adriyatik Denizi’nde küçük bir adadır. On yedinci yüzyıl ortasında Evliya Çelebi, Seyahatname’sinin sekizinci cildinde bu adanın resmini çok renkli çiziyor.

“Kaptanıderya Kılıç Ali Paşa fethetmiştir. İki yüz adet beyaz taştan yapılmış, kiremit örtü evleri vardır, bahçeli tek ev yoktur, taş döşeli sokakları dardır. Halkı cümle gemici, balıkçı, korsandır. Meyhaneleri gayet çoktur. Gece gündüz ayş ü işretler olur; bir saz, bir söz ve bir hay huy ile hengâmedir ki güya Cezayir vilayetidir. Kıyafetleri de Cezayirli gibidir, başlarında kırmızı fes, kırmızı ve önü kavuşmaz yelekler giyip göğüsleri görünür; bellerine ipek kuşaklar sarınıp kuşaklarında çatal bıçakları, ellerinde balta ve nacakları, beyaz dimiden beyaz çakşır giyip ve baldırları çıplak gezip

çıplak ayaklarına siyah filar giyerler. Ta müflis, mende bur olunca işret edip yine denize açılırlar.”

Ayamavri iki yüz elli yıl içinde çok az değışmişti; Petri bu manzara içinde doğmuştur. Yalın ayak ve yarı çıplak, fakat vücut yapısı düzgün, tığ gibi civelek ve yüzü öyle bir güzellik nakış ki, eşsiz. Petri, anasının ölüsü kaldırılmadan barınacak yer buldu. Halkı gemici, balıkçı ve hatta korsan olan Ayamavri’de meyhaneye çırağı olmuştu.

Sesi güzeldi ve yaradılıştan hünerle oyun biliyordu. Laternanın, gayda, keman, gitara ve mandolinlerin dumanlı kafaları kamçılayan nağmeleri arasında deniz adamı ayyaşlara hem sakilik hem hanendelik hem de köçeklik yaptı. Bu aradadır ki kendisinden en az otuz yaş büyük yaman bir korsan ve kaçakçı olan Kefalonyalı Lefteri Kaptan’la yakın bir dostluk kurdu.

Bir gece, vakit çok ilerlemiş, meyhanenin kapanma saatine yakın, müşterilerin hepsi artık ne işittiğini anlıyor ve ne de meramını anlatabiliyordu. Sarhoş fakat usta bir el bir mandolinin tellerinde dolaşarak tatlı nağmeler dağıttı ve o çalgıcı bet sesi ile mırıldandı.

“Dose mu krasî!”

Çalgıcının yanında oturan iki sarhoş, bir şarkının bu ilk sözünü daha yüksek sesle tekrarlardı. Sonra başka bir adam “Haydi Petri, söyle!” dedi.

Petri tezgâh başında duruyordu.

Başında kalıpsız bir fes vardı, fesini arkaya atmış ve koyu kumral saçları kasımpatı gibi alnına dökülmüştü. Sirtında, beyaz üstüne mavi çubuklu bir mintan ve onun üstünde kenarları siyah kaytanlı, süt mavisi bir camadan vardı. Fesinden gayet uzun, siyah, burma bir kordonla sarkan bir mavi püskül sol omuzunun üstüne düşmüştü. Belinde Trablus kuşağı ve ayağında adalı şalvarı, ağı çıplak ayaklarının incik kemiklerine kadar sarkmış bir şalvar; çıplak ayaklarına da tabanı tahta, üstü o tahtaya çakılmış keçeden, kaba meyhaneci kunduraları geçirmişti. Petri on beş yaşındaydı.

Kendisinden istenilen yalnız bir şarkı değildi, şarkı ile beraber şaraptı.

Petri güzel sesiyle okudu; körpe, güzel sesiyle.

Dose mu krasi
Yemise to me tis asimenies palamessu
Na piyo to krasi ap ti fuhtessu
Dipsasmena dipsasmena

Bu Rumca şarkı şöyle bir şeydir.

Bana şarap ver
Gümüüş avuçlarına doldur
Şarabı avuçlarından içeyim
Kana kana

Petri uzun uzun parmaklı avuçlarını bir çanak gibi birleştirdi ve tezgâh başındaki barbaya uzattı. Barba sakinin avuçlarına şarap doldurdu. Petri de sarhoştı; ayaklarındaki ağır tahta kunduraları sürükleyerek Lefteri Kaptan'a doğru yürümeye başladı. Korsana yaklaşmıştı ki, Petri'den şarkıyı istemiş olan adam, Volari adındaki bir guletin sahibi, İstrati İspiro "Dur!" diye bağırdı.

Petri durmadı ve avuçlarını Lefteri'nin posbıyıklı ağzına uzattı. O sırada, meyhanede sarhoş ağzı uğultuları arasında, İstrati İspiro'nun elinden çıkan bir bıçak Petri'ye doğru uçtu ve küçük delikanlının hemen omuzu üstünden geçerek arkasındaki ahşap direğe dehşetle saplandı. Petri soğukkanlı, boşalmış ıslak avuçlarını kokladı.

"Kan kokuyor bu şarap" dedi.

Ve sonra gözle takip edilemez, şimşek gibi bir hareketle direğe saplanmış bıçağı çekip aynı süratle geldiği yere gönderdi. Petri'nin attığı bıçak İstrati İspiro'nun kalbine, kabzasına kadar saplanmış, gömülmüştü. Sarhoş gulet kaptanı oturduğu yerden evvela kalkmış ve sonra dizlerinin üstüne yıkılmıştı.

Hırıltı halinde son sözü "Putana!" demek olmuştu. Bir anda bütün ağızlar kilitlenmiş, bütün gözler açılmış, bir yerde yatan ölüye, bir de dimdik duran genç katile bakıyordu. Çok ağır geçen saniyeler... Bir adam "Mumları söndürün! Kaçalım!" diye bağırdı.

Sofralardaki şamdanların mumları üflendi.

İşte o andadır ki Kefalonyalı Lefteri Kaptan genç katilin bileğinden tuttu ve kulağına “Yürü Petri!” dedi.

Kaptanın öbür elinde tabancası vardı. Petri ayaklarından ağır kunduraları atarak Lefteri’nin peşinde yalınayak sürüklenip gitti.

Kaba taş döşeli, dar yoldan iskeleye indiler ve orada korsan gemisinin kayığına atladılar. Bu yelkenli gemi bir çırnıktı ve adı Poseidon’du; eski putperest Yunanlıların denizler mabudunun ismini taşıyordu. Lefteri Kaptan denginde bir korsan için sessizce demir almak ve yelken açıp Ayamavri’den kaçmak iş değildi. Vakit gece yarısını geçiyordu ve yelken dolduran bir şimal rüzgârı esiyordu. Petri, doğduğu Ayamavri’den çıktı.

Bu vakanın tarihi 1871’dir.

DOĞAN KİTAP
ÖRNEKTİR

1874'te Galata

1874 Kasım'ının on birinci pazar günü, yaz artığı güzelliği ve tadıyla sona eriyordu. Dar ve pis sokakları ağaçsız, taş yapıları yaşlı ve soğuk, ahşapları köhne ve çürük olan Galata'nın yüzü, Haliç'in karşı sırtları ardından batan güneşin son ışıkları ile yaldızlı ve süslüydü; güzeldi. Tıpkı şöhretleri Akdeniz memleketlerini tutmuş fahişeleri gibi.

O tarihte Galata'nın rıhtımları yapılmamıştı. Yalı boyu bir sıra salaş kahvehane ve meyhane, önleri kazıklar üstünde kurulmuş kayak iskeleleriydi. Bu iskeleler arasına, baştan denize lenger ve kıçtan karaya palamar atmış yelkenliler sıralanmıştı; bombardeler, guletler, çırnıklar, brikler, peremeler, karamürseller, sandallar, beşçifteler; yelkenleri yeni, yırtık, kirli, sakız beyazı; boyaları kara, ak, kırmızı, mavi, yeşil, yaldızlı, soluk; mahmuzlarının altında arslan başları, koç başları, yunus balıkları, yılan dilli ejderhalar, fırlak gözlü ve tombul memeli deniz kızları; ve türlü devlet bayrakları, Osmanlı, Yunan, İtalyan, İngiliz, Fransız, Rus; ve isimleri Hacı Derviş, Hecin-i Bahri, Şahin-i Derya, Aya Parasteve, Aya Nikola, Aspasya, Mari, Zefir, San Marko, Gagarin; hepsi Akdeniz'den ve Karadeniz'den İstanbul'u doyurmak için tıklım tıklım dolu gelir, Foça'dan tuz, Ayvalık'tan ve Midilli'den zeytinyağı, İzmir'den ve Bodrum'dan incir, Trablus'tan limon, Aynaroz'dan ve Selanik'le Burgaz'dan kömür, Girit'ten sabun, Kıbrıs'tan harnup, Sakız'dan portakal ve nohut, Kaşot'tan ve Sisam'dan rakı, Bozcaada'dan ve Kuşadası'ndan ve Bübülc'e'den şarap, Balçık'tan buğday getirir ve İstanbul'dan boş dönerlerdi.

Galata'nın yalı boyunda ve iç sokaklarındaki kahvehanelerin ve meyhanelerin müşterileri de bu gemilerin türlü dili konuşan tayfaları ile Türkçeyi başka başka ağızlarla konuşan kayıkçılar, salapuryacılar, hamallar, tulumbacılar, kaldırım kopukları, bıçkınlar ve bu gürûhun ayaktaşı ve oynası olan zenane gençleriydi.

Kadimden beri "Galata demek, meyhane demektir" denilirdi; Galata ağır kokulu bir süngerdi, sıkınca şakır şakır fuhuş akıyordu, 1874'te.

İşte o pazar günü akşamı, güneş batı ufku bir mızrak boyu inmişken, Osmanlı bayrağı altında seyreden ve Bodrum'dan sünger ve incir yükü ile gelen Kefalonyalı Lefteri Kaptan'ın gemisi İstanbul Limanı'na girmek üzere Sarayburnu'nu dönmüştü. Havada en hafif bir esinti yok, iki tayfa kayığa atlamış ve küreklere asılarak gemiyi Galata'nın Yağ İskelesi'ne doğru ağır ağır çekmeye başlamıştı; bu iskeleye ancak gün battıktan sonra gelebildiler.

Çırnığın dört tayfası, Lambo, Toma, Hristo ve Koçis, kaptanları Lefteri gibi Kefalonyalıydı; yaşları yirmi ile otuz arasında, uzun boylu, kara-kızıl derili, vahşi bakan, dik dik konuşan, kocaman pençeli, irikıyım ayakları demir gülle topuklu, yosun saçlı, dördü de posbıyık ve sakallı acı kuvvetli gençlerdi.

Petri, küçük firari katil, dört yıla yakındır ki bu adamlarla denizde dolaşıyordu. Çok serpilmiş, gelişmişti; boyu, eli ayağı, rengi öbür tayfaların ayarında, denginde, kıyımındaydı. Fakat onlardan farkı sadece körpeliği değildi, Ayamavri adalı Petri, çok güzeldi. Onu bir ressam, bir heykeltıraş görseydi Apollo'nun yeryüzüne indiğini sanırdı. Yahut ki, Apollo'nun en doğru bir resmini ve heykelini yapmak için Ayamavrili delikanlının çıplak model olması gerekirdi. Koyu kumral bıyıkları duman duman yeni terlemişti. Yüzüne güneş vurduğu zaman, çenesinin altında ve etrafında altın bir çizgi belirliyordu.

Kâkülleri yine alnında, siyah kaytanlı süt mavisi camadanı yine sırtında ve ağı ayaklarının incik kemikleri hizasına kadar inen adalı şalvarı yine üstündeydi. Sesi yine güzel ve sarhoş olunca yine kalkıp oynuyordu ve avuçlarına şarap doldurup sakilik yapıyordu.

Çırnık denize baştan lenger ve Galata'nın Yağ İskelesi'ne kıçtan palamar attıktan sonra dört tayfa hemen yemek yediler, üçü yattı, biri vardiyada kaldı. Lefteri Kaptan ile Galata'yı görmekte sabırsız Petri ise bir meyhane âlemi için kayıkla karaya çıktılar. Kefalonya-lı korsan daha gemideyken "Petri, seni Lavirentos'a götüreceğim. Öyle meyhane ki yalnız Galata'da değil yeryüzünde bir tane. Ve yarın gece orada altı kişilik bir sofraya açacağım!" demişti.

Petri, İstanbul'a ilk geliyordu. İstanbul'u o pazar günü Marmara'nın ortasından sabahın ilk ışıkları altında görmüştü ve azametli silüetine hayran olmuştu. Rüzgâr kâh hafifçe esmiş, kâh dinmiş ve esinti dindikçe gemiyi kayık yedeğinde çekmişlerdi.

Yaklaştıkça büyük şehrin kanat kanat açılması, önce Boğaz'ın ve sonra Haliç'in belirmesi Lefteri Kaptan'ın zenanesine yine ilk defa olarak istikbalini düşündürmüştü.

Petri, denizde dolaşmaya başladığı dört sene içinde Mesina'yı, İskenderiye'yi, Beyrut'u, Yafa'yı, Hanya'yı, Kandiye'yi, Bodrum'u, Foça'yı, İzmir'i, Selanik'i, Pire'yi ve en küçüğüne kadar Ege Denizi'ne serpilmiş bütün adaları görmüştü, fakat hiçbirinin karşısında istikbal diye bir şey düşünmemişti, onu yalnız İstanbul düşündürdü. İçinden *İnsan işte bu şehirde kaybolabilir ve bir başka insan olarak yeniden doğabilir*, dedi.

İstrati İspiro'nun hırıltısı hâlâ kulaklarındaydı.

"Putana!"

Gece korsanın yanında karaya çıkarken, *Ben bu şehirde kalacağım*, diye kesin bir karar vardı kafasında.

Galata demek, meyhane demektir, tahammür halindeki şarap fıçısına bir üzüm tanesi daha atılacaktı.

Caniyi, zillet damgası altında duyulan hınç yarattı

Petri on üç yaşındayken kendisini sokakta zannettiği gün bir komşu kadının sözlerini unutmamıştı.

“Kara Kosti ananı arkaüstü yatırmış, bıçağının sivri ucu ile memesinin üstünü çiziyor, çizdiği yerden iflik iflik kanlar sızıyordu. Pencereden bunu gördüm, korkumdan bir çığlık attım. O zaman Kosti ‘Geber Putana!’ dedi ve bıçağını kadının göğsüne gömdü.”

Anasını öldüren Kosti’nin bıçağı gibi İstrati İspiro’nun fırlattığı bıçak da Petri’yi yere serseydi, sadece “Bir putanaydı ama sesi güzel ve güzel oynardı... Yazık oldu” diyeceklerdi.

Petri, alnındaki kâkülден ayağındaki tırnağına kadar güzel yaratılmış bu delikanlı, güzel anasını ve kendisini bıçaklı-bıçaksız birtakım adamların şeytani nefis hırslarına zebun eden alnyazısını, basit tesadüfler ve karşılaşmalar olarak kabul etmişti ve İstanbul’u görünceye kadar kaderine rıza göstermişti. Kötü fakat basit tesadüfler.

Mesela anası, on bir, on iki yaşında bir küçücük kız; evleri Ayamavri’nin bitiminde. Balıkçı babası bir fırtınada üç gün olmuş kaybolalı. Konu komşu “Ağlama gelir... O gelmezse nişanlın var” demişler. İki keçi yavrusu akşamüstü kıra kaçmış, kız onların peşinden koşmuş, ortalık kararmış, keçi yavrularını bulamamış ama karşısına dev gibi bir adam çıkmış, Ayamavri’den olmayan bir meçhul adam, yüzünü bile fark edememiş kızcağız, bir yabancı ge-

miden bir tayfa, kızı hemen bütün gece acı baskının altında kırdı tutmuş, sabaha karşı ağlaya ağlaya eve dönen perişan kızın babasının devrilmiş boş kayığı bulmuşlar, nişanlısı da kızı almamış. Keçilerin kıra kaçtığı akşam küçük kızın önüne niçin bir papaz çıkmamış da ırz düşmanı bir haydut çıkmış?

Petri on bir yaşında, mektepte akranı çocukların hepsinden kuvvetli olduğu halde, ne zaman ki bir meselede haklı olsa, ona hakkını teslim etmezlerdi, hiç münasebeti yokken “Baban kim?” diye sorarlardı, “Senin anan putanadır!” derlerdi. Ve haklı Petri, boynunu büküp bir köşeye çekilmeye mecbur olurdu ve mektebi de bu yüzden bırakmıştı.

Evleri tek odaydı. Sığıntı oturuyorlardı. Bir gece anasına Ayamavri’nin büyüklerinden bir misafir gelmişti. Herkesi damının altına kapayan tufanı andırır yağmurdan istifade etmiş ve yüzünü sımsıkı örtüp gizlemişti. Evlerine girdikten sonra yüzünü Petri’ye de göstermedi. Çocuğu savmaya mecbur kalan kadın “Git... bu gece Daskalos’un evinde yat!” dedi; elbet ki yağmur altında avluda yatıramazdı. Daskalos, Petri’nin bir yıldan beri terk ettiği mektebin muhterem hocası, çok okumuş adam, Ayamavri’de papazdan sonra en muhterem adam.

Kara sakallı o muhterem adam küçük ve ürkek bir elle vurulan kapısını açtı. Putananın bir kız gibi güzel oğlu, başı açık, yalınayak, sırlıslıkam, mum ışığının karşısında utandı, sıkıldı ama söyledi. “Anamın” dedi, “misafiri var. Bu gece beni buraya gönderdi, yatmam için.”

Islak kâkülleri alnına yapışmış çocuğun yüzündeki yağmur damlaları mı, gözyaşları mı, Daskalos ayırt edemedi, evinde tek başına oturan bekâr adam küçük misafirini kabul etti ve her şeyden evvel üstündeki ıslak şeyleri almak için onu çırlıçıplak soydu.

Bu eve girerken yüzündeki yağmur damlaları mıdır, gözyaşları mıdır ayırt edilmeyen Petri, ertesi sabah ağlayarak ayrıldı. Muhterem adam “Sana kimse inanmaz” dedi, “çünkü anan putanadır ama istersen sana kilisenin sandığından esvap yaptırırım, pabuç aldırırım çıplak ayaklarına!”

Haftalar, aylarla iki yıl geçti; Petri’nin evine gitmediği geceler

çok oldu. Küçüğün maceraları dolaşık bir yumak da değildir, öylesine kesilmiş, kırılmış iplik parçalarıdır ki düğümlenip eklene-
mez; anlatılmaz.

Nihayet anasının katledildiği gün Kefalonyalı Lefteri Kaptan'la tanışacağı meyhaneye çırak oldu. Bir müddet sadece çırak, ama yine putananın oğlu.

Çocuk matem elbet ki kısa sürecektir. Sonra sonra güzel sesi ile şarkılar söylemeye başladı ve ayaklarından ağır kunduralarını atarak kâh kalem kalem parmaklarının üstünde yürüyüp dolaşarak, kâh topuk vurarak oyun oynadı. Onun sesi ve oyunları için o meyhane doldu doldu boşaldı.

Dipsasmena... Dipsasmena!

Ve bir gece ıslak avuçlarını kokladığı zaman kan kokusu aldı putana.

Lefteri Kaptan'ın gemisi Poseidon, İstanbul Limanı'na girerken büyük şehrin üstünde bir ekim güneşinin battığını gören Ayamavrilili Petri istikbalini ilk defa düşünmüştü ve insanlardan nefret ettiğini de ilk defa duymuştu ve evvela yanındakilerden, Lefteri'den, Lambo'dan, Toma'dan, Hristo'dan, Koçis'ten; aczinden haz alan o Kefalonyalılarından... Sonra? Karşısına kim çıkacaksa o bilmediklerinden nefret ettiğini duydu.

Alnına vurulan zillet damgasını ancak Büyük İstanbul'da kazıyıp atabilecekti. Hiçbir yerini bilmediği, tek sokağına adımını atmadığı bu şehri, kendisine doğduğu Ayamavri'den çok yakın buldu. Sanki on sekiz yaşının boyunca aşınasımış gibi; kendisini kaybettirecekti bu şehirde, mutlaka, mutlaka!

Cebinde meteliği yoktu. Korsanının yanında denizlerde dolaşırken paraya ihtiyaç duymamıştı. Bu büyük şehirde kaybolmaya karar verirken o ihtiyacı da duydu. Kuzu gibi ve kanarya gibi artık beslenmeyecekti, kartal gibi ve kurt gibi avını kendi bulup paralayacaktı, yiyecekti. Bastığı zaman yeri sarsabilen ayakları ve tuttuğunu kırıp koparan pençeleri onu aç bırakmayacaktı.

*Reşad Ekrem'in
dilinde tarih
gerçek hayattan
daha canlı,
daha güzel,
daha büyüü...*

19. yüzyıl Osmanlı dünyasında, kurbanlarını kalplerine bıçak saplayarak öldüren bir katilin, “boyu boslu, yakışıklı, çehreli, pençeli, sıırım gibi bir genç adam” olan Petri’nin soluk soluğa macerası... Ayamavri Adası’ndan Galata’ya ve açık denizlere uzanan hikâye, milletlerin ve dillerin iç içe geçtiği Osmanlı dünyasında renkli bir yolculuk aynı zamanda...

Reşad Ekrem Koçu’nun “Bu benim en büyük eserimdir” diye andığı *Galata Canavarı Bıçakçı Petri* temposu hiç düşmeyen ve zevkle okunan bir dönem polisiyesi. Koçu’nun dört kez genişleterek yazdığı hikâye, ilk kez kitaplaşarak okurlarla buluşuyor.

QR kodu okutunuz

Dijital fiyat etiketi

tavsiye edilen
KDV'siz
satış fiyatı

₺ 350

Sertifika no: 44919

ISBN 978-625-5941-72-5

Doğan
Kitap